

vestnik

"MESSENGER" GLASILO SLOVENSКИH DRUŠTEV V AVSTRALIJI

LETNIK XXII, ŠTEV. 8

Registered for posting as a periodical — Category "B"

AUGUST 1977

Published by:
Slovenian Association, Melbourne
P.O. Box 185 — Eltham, Vic., 3095
Address for Sydney:
Slovenian Association, Sydney
P.O. Box 93, Fairfield, NSW, 2165
Telephone:
Melbourne: 459 8860
Editor:
Marijan Peršič
Set up and printed by:
Polyprint Pty. Ltd.
Price — cena:
30c
Annual subscription — letno:
\$4.00

Prešernov kip za Slovensko društvo Sydney

Med obiskom v domovini, sem se osebno pozanimal pri Izseljenski Matici o napredku izdelovanja našega težko pričakovanega kipa Dr. Franceca Prešerna. S predstavnico Izseljenske Matice smo se napotili v atelje umetnika g. Zdenka Kalina. Pristrčno nas je sprejel in razkazal svoja umetniška dela. Obstal sem, nad vse presenečen pred kipom — čudovito delo — zagledal sem se v obličje tega velikega slovenskega pesnika in zdelo se mi je, kod da bo le ta vsak hip spregovoril.

Požrtvovalnost in delo umetnika Kalina ne bosta nikdar poplačana. Ko smo kasneje kramljali ob škodelici črne kave, sem vprašal g. Kalina o morebitnem obisku v Avstralijo. Z nasmehom je izjavil, da bi bilo lepo obiskati peto celino, nam pa je dal tiho upanje, da mu bomo nekega dne lahko pokazali kraje, kjer so njegova umetniška dela dveh velikih slovenskih pesnikov Ivana Cankarja in Franceca Prešerna.

Tone Bulovec

NAŠE INDUSTRIJE V KRIZI

Komisija za pomoč neefektivnim industrijam (IAC) nas je ponovno opozorila na probleme tekstilne, obutvene in manufakturne industrije. Pravzaprav to poročilo ni nikogar presenetilo, kajti te industrije že vsa leta nazaj žive več ali manj od državnih dotacij.

Tako vidimo, da se dandanes vse te tri industrije lahko vzdrže pri življenju zgolj, če jim država pokloni 800 milijonov dolarjev letno. To je zelo visoka vsota; saj pomeni, da vsak avstralski državljan prispeva 200 dolarjev letno, da se te industrije lahko

vzdrže pri življenju. Iz ekonomskih razlogov bi narekovalo, da se teh industrij rešimo, vendar: kje bomo zaposliti približno 120.000 delavcev in delavk? Povdariti je še treba, da so te industrije več ali manj skoncentrirane prav v Viktoriji in NSW.

Povdariti je še, da niso zgolj te tri industrije, katere žive od državnih dotacij. Ena izmed največjih industrij, avtomobilska industrija, je prav tako v nenehni krizi. Pri življenju jo vzdržujejo zgolj dotacije ter tarifne zaščite pri uvozu tujih vozil.

(Nadaljevanje na 8. str.)

Zahvalne besede g. Groucha so bile posnete tudi za prenos na slovenski urni etniškega radia.

SIMBOLIČNA KOMBINACIJA

"Slike ge. Romane Favier-Zorzut so simboličen prikaz kako se pogledi in čustva evropskih novonaseljencev vtapljajo in uživljajo v novo domovino. Predstavljajo nam spoj vtisov iz mladih njenih dni v starih krajih s širino in melanholično lepoto avstralske pokrajine. Njena umetnost je likovni izraz generacij, ki imajo vedno večji vpliv na gradnjo sodobne in bodoče kulturne dejavnosti Avstralije."

S temi besedami je predsednik občine Elthama g. A. B. Horsley zaključil govor, ki ga je imel v nedeljo 7. avgusta ob otvoritvi razstave slikarskih del ge. Favier v "The Wiregrass gallery" v Elthamu. Povdaril je še, kako se novonaseljenci vedno bolj pozitivno uveljavajo v tukajšnjem javnem življenju in kako odličen vtis je dobil na svojem obisku na Slovenskem kulturnem in razvedrilnem središču, lastnini etnične enote, kateri pripada tudi ga. Favier-Zorzutova.

Kakih 200 povabljenih gostov je napolnilo prostore galerije, v kateri je viselo 42 izbranih del. Posebno pozornost in občudovanje je zbudila serija 13 slik — vtisov z lanskoletnega potresa v Furlaniji in Posočju. Ta dela že na prvi pogled jasno predočijo vtise, ki jih je slikarka dobila ob grozotah, obupu, osamljenju ter tudi upanju in volji ter veri v ponovno izgradnjo. Ostale razstavine obsegajo široko polje od spominov na mlada le-

ta, domača polja, ceste in dogodke, do vtisov s pokrajinskih vtisov po Avstraliji, tihega žitja in portretov. Vsa dela soizražena z močnimi barvami, ki povdarjajo globino in silo dojemanja umetnice. Če so naivna, kot jih nekateri kritiki ocenjajo, potem je v njih naivnosti tako velika mera lepote in iskrenosti ter osebne svojstvenosti, da se brez nadaljnega postavljanja v kategorijo, ki je mnogo višja od mediokrične.

Razstavo je uradno odprl profesor Andrea Tossi, vice-konzul Italije za kulturne zadeve, v prisotnosti začasnega generalnega konzula Francije ter vice-konzula za Jugoslavijo.

RAZSTAVA NA HRIBU V ELTHAMU

Več ali manj na pobudo uspehov ge. Favier-Zorzut bo uredniški odbor "Vestnika" pod okriljem S.D.M. pripravil razstavo del naših tukajšnjih rojakov, ki se ukvarjajo s slikanjem.

Razstava bo pod naslovom "Slovenska likovna umetnost v Avstraliji" in bo odprta v soboto 22. oktobra t.l. v dvorani S.D.M. v Elthamu. Sedaj imamo že na spisku kake pol ducata rojakov, ki bodo razstavili svoja dela. Vabimo pa še tiste, za katere ne vemo, da se udeleže. Javite se na naš naslov ali pa osebno kateremukoli članu odbora S.D.M.

VABILO ČLĀNOM SLOVENSKEGA DRUŠTVA SYDNEY

na

LETNI OBČNI ZBOR

ki se bo vršil

v NEDELJO, 18. SEPTEMBRA 1977,

v prostorih Slovenskega Društva Sydney,
ob 3.00 popoldne.

DNEVNI RED:

1. Otvoritev
2. Poročila
3. Volitve odbora
4. Odmor
5. Predaja novemu odboru
6. Imenovanje računskega preglednika
7. Razno
8. Zaključek

ČAJANKA

Vstop na občni zbor je po pravilih dovoljen samo finančnim članom. Kandidatne liste morate oddati odboru najkasneje do 4. septembra.

IVANKA BULOVEC, Tajnica

OB YARRI

Na hribu:

MLADINSKI PLES

V nedeljo 31. julija 1977 se je v prostorih SDM vršil Rock 'n Roll ples pod vodstvom Slovenskega Mladinskega Kluba. Tokrat je bil odbor Mladinske sekcije zelo navdušen nad tako dobro odzvano številno mladincev.

Morda pa je bil razlog za bolj slabo udeleženo zadnji mladinski ples, ravno sobotni večer, ob katerih ima vsak svoja pota. In je zato nedeljsko popoldne zelo ugodno. Vsi starši še posebej zaslužijo zahvalo, ker so pripeljali svoje otroke na ples, medtem ko so jih v spodnjih prostorih čakali. Tu in tam so pokukali v dvorano, kjer bi se morali držati za ušesa, če bi hoteli v njej malo več časa zadržati. Za mladino je bilo seveda ravno dovolj glasno pri čimer bi lahko rekli: "Mladost je norost, čez potok skače, kjer je most". V razvedrilo sta jim bila dva ansambli: "Reo Grande" in "Distant Water", ki sta mladince zabavala vse do 9h zvečer.

Še več takih srečanj ne bo nikomur škodovalo — ampak koristilo, saj se srečajo mladi iz vseh strani in se imajo o marsičem veliko pogovoriti.

Balkoni okoli zgradbe so sedaj dokončani in dvorana izgleda kot slika ki končno dobi svoj okvir. Res smo lahko ponosni na ta naš dom in predvsem veseli, da imamo toliko pridnih članov, ki neprestano pomagajo pri vsakem delu. Tudi nove vodovodne cevi so bile napeljane pred nedavnim. Za dvorano pa se vzdiguje nova zgradba, ki bo skladišče in shramba za vodovodno črpalko.

Poročilo balinarske zveze Viktorije

V prostorih Slovenskega doma Geelong, je dne 10. julija, balinarska zveza ponovno izvolila še za eno leto za predsednika Gos. Branka Žele, za podpredsednika Gos. Pavla Sedmak in tajnika Gos. Petra Mandelj. V novi sezoni leta 1977—78 bodo medklubska tekmovanja za letni pokal samo enodnevna in to ob nedeljah. Prvo tekmovanje bo pri S.D. Geelong v nedeljo 28. avgusta. Drugo tekmovanje pri S.D. Melbourne 15. septembra, tretje pri P.S.K. Jadran 30. oktobra, in četrto pri S.D. Planica 27. novembra 1977. Druga polovica tekmovanja sezone bo izžrebana ter objavljena v novembru.

Tajnik, S.B.Z., Vic.

LEPA POZORNOST

Prezidenca Elthamske občine je v zahvalo za prijetne urice, ki jih je preživel med nami na hribu ob priliki imenovanja Miss Slovenija-Melbourne poklonil za našo bodočo knjižnico lepo ilustrirano izdajo zgodovine občine Eltham.

Od prof. Edi Gobec, voditelja Instituta "Slovenian Research Centre of America, Inc." pa je društvo prejelo v dar knjigo "Anthology of Slovenian American Literature", — zbirko kratkih leposlovnih del pisateljev iz zdomstva ter fotografije del in umetnikov slovenskega pokolenja, ki so dosegli izredne uspehe na likovnem polju.

KMEČKI VEČER PRI VINSKI KLETI

Redni plesi v Elthamu postajajo iz meseca v mesec bolj zanimivi. Vsak dobi svoj pomen in ime. Zadnji, ki se je imenoval "Kmečki večer pri vinski kleti", ne bi mogel bolj zanimivo predstaviti kmečke kleti, ki je bila v odprtini, kjer so ponavadi ansambli.

Kdo bi se odrekel dobremu vinu, ki so ga natakariji točili iz sodov. Še celo izbirali smo lahko, belega ali črnega — po želji. In kaj naj bi bilo bolje kot prigrizek s suhimi klobasami in pršutom ter dobrim sirom in domačim črnim kruhom. Postrežba tudi ni bila kar tako. Naši "kelnarji" so imeli tiste kmečke "šircle" ali predpasnike, ki so jih, in jih še nosijo kmetje. Predpasniki so bili temno modri, predsednik pa je imel celo žametnega, da se je malo pobahal, ko je licitiral veliko šunko, katera je bila podarjena društvu od mesnice "DONAVA", in je doprinesla lepo vsoto — \$80.

Tudi v kuhinji je bilo dovolj za vsakega, ki si je poleg prigrizka zaželel pristne domače hrane.

Ansambel "SAVA" nas je s svojimi melodijami prijetno zagrel. Najbolj še takrat ko je zaigral "Zorbo" in so vsi plesalci naredili velik krog, nato eden za drugim odplesali ven iz dvorane, čez dva mostička, in pri drugem vходу zopet nazaj v dvorano. To je bilo smeha za vse, plesalci pa so se nato utrujeni umirili za mizo in se pri kozarčku vina pripravili na naslednji ples.

Na takih prireditvah je počutje res čisto domače. No, in veste kako se bo imenoval naslednji ples?

Jana

ETNIČNI RADIO

Izgleda, da so Etnični radio pričeli postavljati na bolj solidne temelje. V dnevnem časopisju so bili objavljeni razpisi za mesta pomočnikov direktorja, ravnateljev postaj v Sydneyu in Melbourne, za urednike programov ter novinarje.

To je gotovo napredek, saj tako bodo verjetno izbrali novo osebje po kriterijih sposobnosti, ne pa po "zvezah", kot je bil v mnogih primerih slučaj ob ustanovitvi etničnega radia.

Bomo Slovenci s tem pridobili ali izgubili? Kdo ve? Glejmo, da ne bomo pričeli tarnati in se pritoževati ko bo prepozno. Zavedajmo se, da ako ne bomo sami veslali svoj čolnic, ga tudi nihče drugi ne bo za nas.

DIMITRIJ JERUC:

ZAKAJ SI DALEČ DOMOVINA

Dnevi beže kakor vranci ponosni, kaj dnevi, življenje na konju beži, rad bi usodi zavlil neizprosni postoj in poakaj vsaj nekaj še dni! Postoj in počakaj, ne jemlji poguma, vere mi slabe, ki komaj še tli, a konj peketu kakor vibra brez uma, strto življenje na cesti leži. Kdo ga je pahnil pod mlinska kolesa, ki meljejo, meljejo srce in moč, kdo je ugrabil pomladna čudesa, zaprl jih v mračni, v nevidni obroček? Kvišku ozrem se, nebo je temno, vse okrog mene le hladna tujina, na vratu pa čutim ledeno roko, zakaj tako daleč si, o, domovina!

MI SMO LOVCI ZGODAJ VSTALI

Kot ste verjetno že iz radijskih novic zvedeli, se je tudi pri S.D.M. ustanovila lovsko-ribiška družina. Le ta je imela tudi že svoj prvi pogon na zajce. Čeprav prvi lov ni bil ne vem kako uspešen, je vendar moral en zajček položiti žiljenje. Ob tej priliki pa smo tudi temeljito preizkusili svoje strelsko znanje, saj je pokalo kot na Saški fronti.

Naš starešina Janez Zemljč pa je tako navdušen lovec, da je že začel z nabavo zelenih klobukov in tudi lovskih značk. V kratkem pa bomo šli že na naš drugi pogon in sicer tokrat na divje svinje, tam nekam v Novi Južni Vales. Ko boste čitali te vrstice, pa upam, da bodo gospodinje imele polne roke dela s pripravo dobrot, katere se dajo narediti od divjih pujskov, katere bomo naložili.

Pa še drugič kaj več in veliko sreče pri lovu,

Raubšič Božo

Pripis:

SLOVENEČ ČE ŽELIŠ POSTATI LOVEC IN NAŠ ČLAN? POKLIČI NAŠEGA STAREŠINO JANEZA ZEMLJIČA

NA TEL. 306-9503, ali pa se ob priliki oglasi v Elthamu. Vsi ste dobrodošli

(Za tiste kuharice ki ne znajo pripraviti divjega pujska: Dobro uležan, mastni kos divjega prašiča nasoli in položi v kozico, v katero si natresla prevrelo kisló zelje brez vode. a vrh položi meso divjega prašiča, poškrpi ga z vinom in polij z vročo mastjo ter počasi peči v pečici ali peči 3 do 4 ure; pri pečenju se sčaja mast in sok v zelje. Včasih ga po vrhu namaži s slanino, ako ni masten. Zrezanega zloži na naloženo zelje v plitvi skledi ali na krožniku in vroče serviraj. Torej: good luck! — Urednik.)

V slučaju prometne nesreče:

se posvetujte z

LAWSON MOTOR BODY REPAIRS

za kvalitetno popravilo Vašega avtomobila

DELAMO ZA RAZNE ZAVAROVALNICE

Vprašajte za: DARKO BUTINAR

ali: MARIO DELTOSO

Popravljamo in barvamo vsa osebna vozila, tovornjake in avtobuse

15 LAWSON CRESCENT, THOMASTOWN, VIC. 3074

TEL. 460 4102

Ure: 8.30 — 6.00

VAJENEC

ZA MIZARSKO OBRT (Cabinetmaker)

Lahko dobi mesto pri slovenskem podjetju

FRANK ARNUŠ

76 Beverly Rd., Rosanna,

Tel. 459-7275

Za nadaljne informacije telefonirajte na gornjo številko.

ZDOMSKI PESNIK

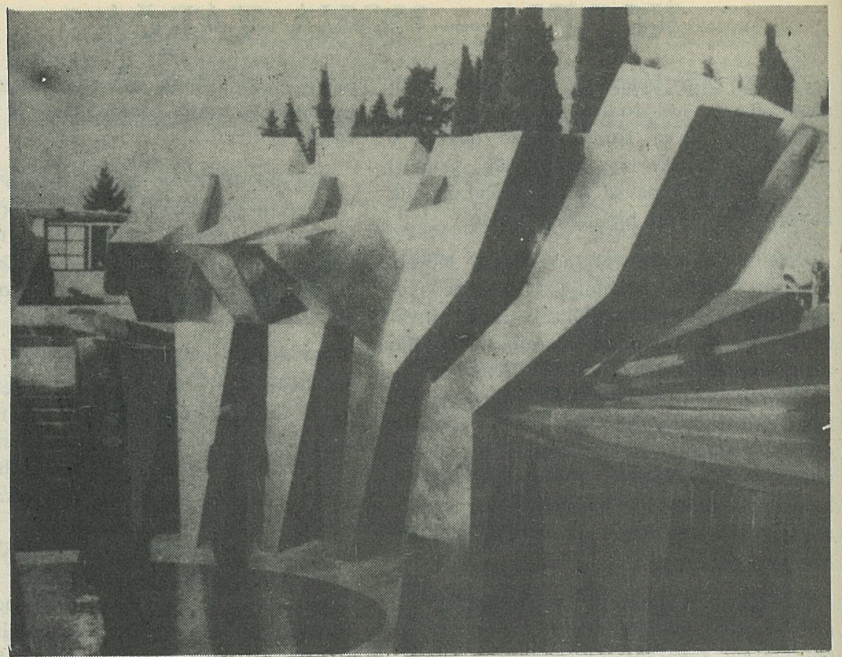
S.D.M. je dobilo v dar novo izdano knjigo pesniške zbirke zdomskega pesnika Dimitrija Jeruca pod naslovom "Razgovor s srcem". Knjiga vsebuje osebno posvetilo pesnika Slovenskemu društvu v Melbourneu.

Je zbirka čustvenih pesmi, ki spominjajo po slogu in vsebini na pesnitve njegovih prejšnjih dveh zbirk. Razlikujejo se od modernističnih pesnitvev s tem, da so zadržale ritem in lepo tekočo rimo ter je njihovo čustveno izpovedovanje razumljivo prav vsakomur. Žalostna patetika vsebine nedvomno izraža pesnikovo življenjsko tragedijo, vse od izgube materine nežnosti v svojih mladih letih, do izgube domovine, neizpolnenih ljubezenskih sanj, razočaranega svetovno-nazorskega idealizma ter udarca za hrbtno boleznijo in osamelosti v jesenski dobi svojega življenja.

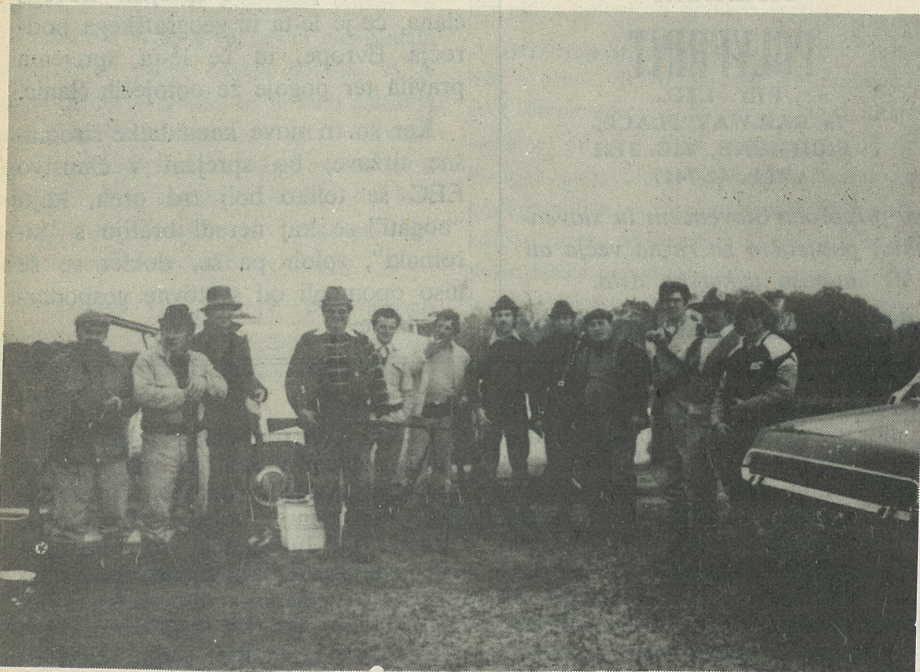
Pesnik živi sedaj v Belgiji, kamor se je naselil v prvih povojnih letih. Tam je delal v premogovniku, dokler si ni nakopal tuberkulozo, ki mu je tudi preprečila preselitev v Avstralijo. Navzlic boleznijo je doštudiral umetnostno zgodovino na univerzi v Louvainu. Danes živi na državni pokojnini v zelo skromnih razmerah.

G. Jeff Crouch, koordinator nabirk za Royal Children's Hospital v Melbournu sprejema z zadovoljstvom ček za \$1616.70. To vsoto za darilo otroški bolnišnici so zbrale kandidatke za Miss Dobrodelnost ob priliki Letnega plesa. SDM. Od leve na desno: Mirka Kersnik, Helen Golenko (Miss Dobrodelnost), Jeff Crouch, Julie Čampelj, Helen Čampelj, Nadia Stavar, Suzi Kodila.

DETAJL NADGROBNEGA SPOMENIKA V GONARSU — Spomenik je postavila jugoslovanska oblast v spomin 462 Slovencev in Hrvatov, ki so med vojno tam umrli kot interniranci. Ob tem spomeniku so vsako leto velike komemoracije v italijanskem in slovenskem jeziku, predvsem za praznik vseh svetih. Romarske skupine iz Trsta in Gorice, ki jih k temu spomeniku vodijo slovenski duhovniki iz zamejstva, imajo v bližnji farni cerkvi tudi mašo z adužnico za žrtve. Spominske slovesnosti organizirajo katoliška in nekatoliška društva. Goriška katoliška prosveta obiskuje Gonars že nad 20 let. Mnogi slovenski izseljenci, ki se vračajo iz zahodne Evrope, se za nekaj časa zaustavijo pri tem spomeniku žrtev, pa tudi mnoga druga jugoslovanska združenja, ki potujejo tod mimo. (Na sliki: skupina tržaških Slovencev polaga venec na grob žrtvam vojne.)

Lovska družina S.D.M. se pripravlja na pohod proti zajcem.

DILEMA

(Nadaljevanje s 1. str.)

Trenutno, ali bolje v bližnji bodočnosti, Avstralija ne zmore storiti mnogo, da bi to nevdržno stanje prizadetih industrij popravila, ali vsaj znatno omilila. Razmišlja pa se in dela se na tem, da bi se dotacije tem industrijam postopoma, malo po malo ukinjalo, delovno silo pa preusmerilo v druge industrije. Se pravi, milijoni dolarjev, ki se doslej stekajo v te neefektivne industrije, naj bi bili preusmerjeni v granjo objektov, ki imajo zdravo podlago za zaposljevanje delovnih ljudi ter učinkovito ekonomsko podlago.

Medtem ko se o vsem tem razpravlja, morajo te industrije živeti ter se boriti v prvi vrsti s premajhnim domačim tržiščem ter z visokimi delavskimi plačami. Nekatere izmed njih pa so se, ko se pred let zapazile nenehno naraščanje delavskih plač, previdno umaknile v azijske dežele, kjer je delovna sila cenejša, in nam tako od tam ponujajo znatno cenejše izdelke.

“Želel bi, da bi ne nikoli ničesar ne slišal o ‘Hume avtocesti’”, je izjavil direktor podjetja Galli & Co., mož, ki je za svoje podjetje iztržil 15 milijonov dolarjev pri delih na cesti.

Znano je, da ima cestišče napake v konstrukciji, vendar več ali manj ne na tistem sektorju, kjer je podjetje Galli & Co. gradilo. Predvideni stroški za popravilo cestišča so milijonski.

Direktor podjetja Galli & Co. toži, da do danes še ni prejel celotne vsote za opravljena dela, ter da ni njegovo podjetje odgovorno, če je do tega škandala prišlo. Pravi, da se je upiral zahtevi Državne uprave za gradnjo cest v dveh primerih: Zasipni material ni ustrezal potrebam na tem področju. Vodne cevi niso bile v programu za to mehko področje.

S svojimi nenehnimi opomini, nadaljuje direktor podjetja, je uprava cest samo skomizala z rameni. In potem, ko je postal še bolj siten, so me postavili pred dejstvo: Delaj kot ti je naročeno! Tehniki-kontrolorji CRB pa so s svojo prisotnostjo skrbeli, da smo se naročenega tudi držali.”

Naj bo tako ali drugače, milijonsko napako bomo plačali davkoplačevalci.

V ZADOŠČENJE RESNICI

V zadnji številki tednika “Nova doba” na slovenski strani, z datumom 16. avgust smo med drugim brali tudi članek o bližajočem se odkritju Prešernovega spomenika na slovenski zemlji v Horsley Parku. Pisec v članku med drugim navaja, da se bodo začeli darovi za Prešernov spomenik nabirati na Društvenem balu 16. septembra 1976. IN TU SE USTAVIMO.

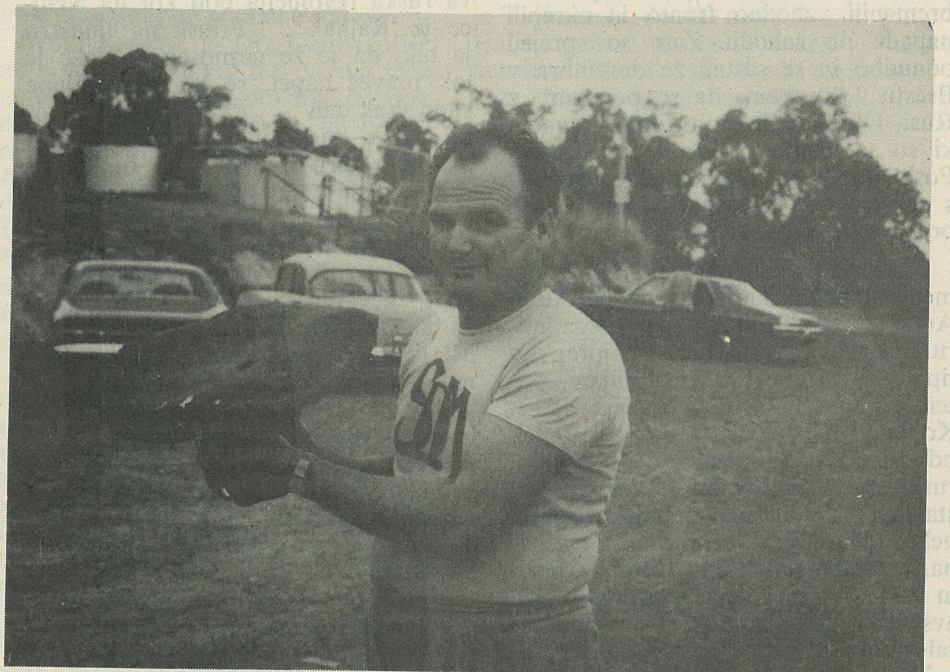
Slučajno namreč poznam gospo, ki je v ta namen darovala lepo vsoto že 26. aprila 76. leta (če kdo ne verjame si lahko ogleda pismeno potrdilo, ki ga v dokaz hrani!) in slučajno vem, da je ta ista gospa — ah, pa kaj bi slepomišili — naj kar povem tudi ime — gospa Pavla GRUDEN, tudi iniciator ideje o postavitvi Prešernovega spomenika. Takole mi je razložila: “Še isti dan, ko sem na Triglavu darovala za Cankarjev spomenik, sem se napotila na slovensko zemljo v Horsley Park in rekla predsedniku, g. Ovičaju, da se v srcu čutim dolžna sprožiti akcijo, da bi v Sydneyu imeli tudi Prešernov spomenik. Če imajo na Triglavu Cankarja, zakaj bi Društvo ne imelo Prešerna!

Tako nekako sem mu rekla in mu izročila ček z darom v ta namen. Potem je vsa stvar bila nekaj časa “adatta” dokler nista odbornika Bulovec prinesla iz domovine lepe vesti, da je Prešernov kip v delu, da morda celo sam kipar Kalin pride na obisk in da se nam 8. februarja 1978 obeta lep kulturni praznik. Vse lepo in prav, navdušena sem, obenem pa malce žalostna, da sem kot iniciator tako prezrta. Bilo bi lepo, da bi me vsaj izbrali za zbiralca darov, tako pa je moj dar celo prezrt in pozabljen in se šele letošnji 16. sept. navaja kot začetek akcije za zbiranje darov . . .”

In kaj rečemo k temu? Zakaj gospa Gruden vse do zdaj v zvezi s Prešernovim spomenikom ni bila omenjena? Ona čaka na odgovor in si ga želi. Kdo ji ga bo dal?

Navkljub vsemu, draga naša Pavla, hvala za idejo in hvala za dar. Pa čeprav pozno, upajmo, da NE prepozno. Šaj veste, ljudje, ljudje, ljudje, samo ljudje, smo tako pomanjkljivi, tako polni skrbi, včasih tako nemogoči . . . Prepričana sem, da ob odkritju spomenika ne boste stali kot gledalka nekje ob strani, pač pa kot iniciator v opredju kot si zaslužite.

Danica Petrič

Ne samo da je lisička udomačena žival tukaj v Elthamu, tudi gobe rastejo in to zelo velike. Na sliki vidite, kako se gos. Podgorniku, roki kar šibita nad tako ogromno gobo.